

Фінанси та грошово-кредитні відносини в національній економіці та підприємстві
монетарной бази, необходимого для удовлетворения потребностей экономики, и основные инструменты денежно-кредитной политики Национального банка Украины и направления их применения.

Ключевые слова: банковский сектор, Национальный банк Украины , прибыль, убыток , рейтинг.

Krasnoshapka V.V.
associate professor of NTU «KPI»
Savchenko M.M.
student NTU «KPI»

BANKING SECTOR : STATE AND PROSPECTS FOR 2014 RESULTS

In the article the state of the banking sector in Ukraine following the results of 2014. The main economic indicators of the banking system of Ukraine in 2014. In the article the ratings and main economic indicators most profitable and most unprofitable banks in Ukraine by the end of 2014. The identified prospects of the banking system of Ukraine in 2015. The necessary conditions for improving the state of the banking system of Ukraine, namely the necessary amount defined monetary base growth required to meet the needs of the economy and the main instruments of monetary policy of the National Bank of Ukraine and areas of their application.

Keywords: the banking sector , National Bank of Ukraine , profit, loss , ranking.

Овчарова Л.П.
науковий співробітник Академії фінансового управління,
Бодєко В.П.
мол.науковий співробітник Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва

ПЕРСПЕКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЄКТІВ

У статті узагальнено світовий досвід і практику фінансування об'єктів інфраструктури, виявлено перспективи залучення коштів інституційних інвесторів для модернізації та будівництва інфраструктурних об'єктів, визначено можливості використання інфраструктурних облігацій для активізації інвестиційного процесу в Україні.

Ключові слова: фінансові посередники, інституційні інвестори, фінансові ресурси, фінансовий ринок, інфраструктура глобального інвестування, страхові компанії, недержавні пенсійні фонди.

Постановка проблеми. В сучасних умовах в багатьох країнах світу при обмеженості бюджетних коштів і проблемах щодо залучення кредитного фінансування в інфраструктурні проекти особливої уваги набувають інструменти, які цікавлять інституційних інвесторів з достатніми обсягами грошових ресурсів і готовністю вкладати їх в довгострокові та капіталомісткі проекти. Це пов'язано з тим, що реконструкція і будівництво об'єктів інфраструктури як в розвинених країнах так і країнах, що розвиваються, вимагають значних бюджетних коштів та коштів приватних інвесторів. Так, за оцінках експертів McKinsey Global Institute (MGI) для виконання заявлених показників стратегії глобального росту-2030, державам необхідно вкласти 57 трил. дол. США у дороги, мости, порти, електростанції, водопостачання та інші види інфраструктури. Це приблизно на 60% більше обсягу коштів, вкладених в інфраструктурні проекти за останні 18 років, і більше, ніж вартість всієї існуючої інфраструктури [1].

Очевидно, що фінансування інвестицій такого масштабу за рахунок державних ресурсів важко забезпечити, особливо в країнах, в яких збільшився державний борг у результаті фінансової кризи. Для багатьох країн сьогодні постало питання впровадження форм та інструментів, за допомогою яких можна забезпечити надходження коштів у довгострокові інвестиції в інфраструктуру, що є важливим фактором для виходу із кризи і розробки моделі стійкого та збалансованого світового економічного зростання.

В Україні також гостро стоїть проблема щодо фінансування інфраструктурних проектів, а саме: недостатньо коштів держави, приватних інвесторів і банківських фінансових установ, що спонукає уряд до пошуку позабюджетного фінансування. При цьому в Україні не вироблений єдиний механізм фінансування інфраструктурних проектів, який би дозволив залучати довгострокові кредити необхідні для їхньої реалізації. Структура фінансового ринку України не відповідає потребам країни. Фактично є тільки три фінансові інструменти, завдяки яким потенційно можливо залучати приватне фінансування: кредити, акції та облігації. Однак, кредити лише частково надаються для фінансування інфраструктурних проектів, оскільки умови для довгострокового кредитування в нас не створені. Ринок акцій недостатньо розвинений, перебуває в депресивному стані, і за рівнем ризиків не підходить для довгострокового інвестування інституційними інвесторами. Державні облігації в умовах значного дефіциту бюджету не можуть бути інструментом фінансування інфраструктури. Корпоративні облігації, також як і акції, не привабливі для довгострокового інвестування.

Отже проблема фінансування капіталомістких і довгострокових інфраструктурних проектів сьогодні має місце як у розвинених країнах, так і країнах, що розвиваються. У зв'язку із цим у багатьох країнах іде процес активного створення фінансових інструментів і механізмів для залучення приватних інвестицій у будівництво та розвиток інфраструктурних об'єктів, а саме: створюються інфраструктурні інвестиційні фонди, розробляються спеціальні стандартизовані продукти для інституційних інвесторів, впроваджені спеціальні механізми підтримки та підвищення кредитного рейтингу інфраструктурних облігацій.

Сьогодні вже очевидно, що пошук і переосмислення шляхів фінансування інфраструктурних проектів є глобальним трендом. Без інвестицій в інфраструктуру зростання світової економіки неможливе. Учасниками цього інвестиційного процесу на міжнародному рівні є інституційні інвестори – інвестиційні фонди, фонди інвестиційних компаній, недержавні пенсійні фонди, фонди банківського управління, страхові компанії, інші фінансові установи, які здійснюють операції з фінансовими активами.

Одним із шляхів фінансування інфраструктурних галузей, на думку експертів, це комбінація кредитних продуктів і проектних (інфраструктурних) облігацій, які дозволяють залучати кошти довгострокових інституційних інвесторів. Причому сьогодні самі інвестори зацікавлені в довгострокових інструментах інвестування.

Тобто, на думку експертів, впровадження комплексних і різноманітних моделей фінансування інфраструктурних об'єктів економіки та соціальної сфери із включенням фінансових інструментів, технологій і моделей здатні активізувати розвиток самого фінансового ринку, його операторів і професійних учасників.

З огляду на структурні обмеження, що накладаються на державне фінансування в Україні, нові довгострокові фінансові інструменти, які здатні залучити приватні інвестиції, будуть особливо вигідними для полегшення тягаря державного бюджету.

Мета дослідження – узагальнити світовий досвід і практику фінансування об'єктів інфраструктури, виявити перспективи залучення коштів інституційних інвесторів для модернізації та будівництва інфраструктурних об'єктів, оцінити можливість використання інфраструктурних облігацій для активізації інвестиційного процесу в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий вклад в розуміння механізму взаємодії фінансових інститутів та фондового ринку внесли дослідження зарубіжних науковців таких як: Г. Марковіц, Ф. Модильяні, М. Мілер, У. Шарп, сучасні автори – Бригхем Юджин, Гапенски Луїс, Гордон Дж. Александер, Джеффри В. Бэйли, Дж. К. Ван Хорн [2].

Виклад основного матеріалу. У багатьох країнах світу економічна криза позначилась на традиційних інвесторах інфраструктурних проектів. Зростаючі дефіцити бюджетів та значний обсяг накопичених боргів стали

об'єктивним чинником зниження ролі державних джерел фінансування інвестицій. Результати дослідження показали, що з одного боку, проблеми, пов'язані зі станом державних фінансів, стримують фінансування інфраструктури урядами, з іншого боку, банки в скрутному становищі не здатні надавати довгострокове фінансування за прийнятними ставкам. Все це призводить до того, що в економіці виникають диспропорції між величиною потреб в інвестиціях в інфраструктуру і наявними довгостроковими ресурсами у банків за прийнятними для позичальників ставкам.

У структурі самого фінансового сектора в останні роки також відбуваються значні зміни – інституційні інвестори, такі як пенсійні фонди, страхові компанії, пайові фонди, фонди національного добробуту стали активними гравцями і збільшують свою частку на фінансових ринках. Особливо помітна ця тенденція на ринку довгострокового капіталу, де відсоток банків скорочується, оскільки фінансова криза негативно вплинула на можливості банків кредитувати реальний сектор. Значно скоротилися обсяги довгострокового кредитування, підвищилася вартість кредитів, інвестори пред'являють більш високі вимоги до рівня прибутковості нових проектів, що скорочує потенційну можливість реалізації проектів.

Про скорочення участі банків в інфраструктурних проектах на глобальному рівні свідчать дані: обсяг угод у 2012 р. становив 382,3 млрд дол., тоді як у 2011 р. – 406,5 млрд дол. Криза банківської системи особливо зачепила країни ЄС, що призвело в 2012 р. до істотного скорочення кількості профінансованих інфраструктурних проектів. Так, тільки по 901 проекту був досягнутий етап фінансового закриття, що менше на 8% порівняно з кількістю проектів, які досягли фінансового закриття у 2011 р. У період 2011–2012 рр. обсяг угод за участю європейських банків скоротився на 38%, з 102,9 млрд дол. до 63,5 млрд дол. [3]. Одна з причин скорочення обсягів банківського проектного фінансування полягає в тому, що кредитні портфелі банків, що фінансують інфраструктуру, складаються з довгострокових вкладень, які здійснювалися ще до кризи, а зараз їх дуже складно рефінансувати. У зв'язку з цим поживлення ринку проектного фінансування в майбутньому залежить від того, наскільки успішно та ефективно банки зможуть реструктуризувати свої «передкризові» вкладення.

Скорочення обсягів фінансування інфраструктурних проектів традиційними інвесторами і відсутність у них необхідного обсягу фінансових ресурсів призвели до активізації пошуку інших шляхів та інноваційних підходів до фінансування розвитку інфраструктури. Сьогодні багато експертів розглядають резерви інституційних інвесторів як нове джерело довгострокового фінансування інфраструктурних проектів і зв'язують подальший розвиток інфраструктурних галузей з інвестиційною активністю цих учасників фінансового ринку, про що свідчить статистика по країнах ОЕСР (див. рис. 1). На кінець 2011 р. тільки в країнах ОЕСР

згадані вище інвестори мали у своєму розпорядженні активи у розмірі 70 трлн дол. США, 40% з яких були зосереджені в руках інституційних інвесторів США [4].

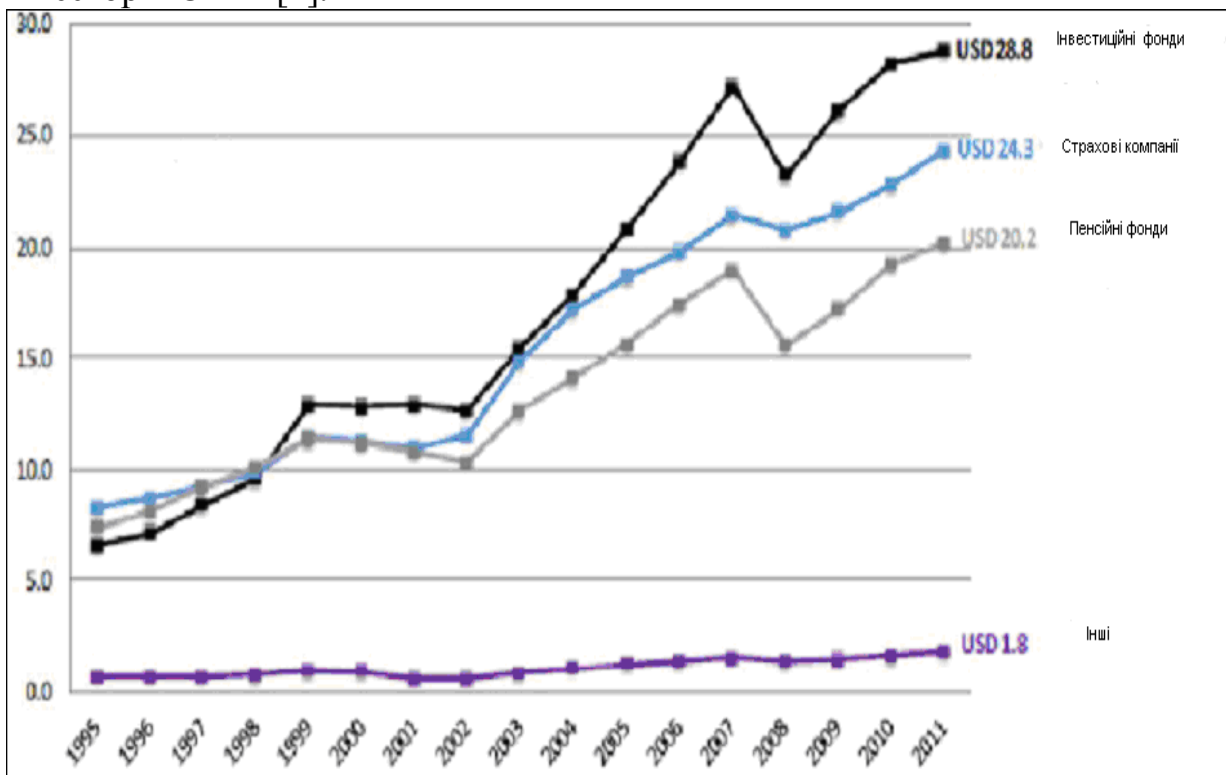

Рис.1. Динаміка росту активів інституційних інвесторів, трлн. дол. США [4].

У структурі загальних активів інституційних інвесторів у 2011 р. 28,8 трлн дол. США припадало на інвестиційні фонди, активи страхових компаній склали 24,3 трлн дол. США, пенсійних фондів – 20,2 трлн дол. США. Про значну роль інституційних інвесторів у розвитку національних економік та фінансуванні інфраструктури свідчить обсяг активів у ВВП відповідних країн. Наприклад, сукупні активи пенсійних фондів і страхових компаній у таких країнах, як Нідерланди, Велика Британія, Канада, США становлять близько 60% обсягу ВВП [4].

Значний досвід залучення в інфраструктуру довгострокових коштів пенсійних фондів сьогодні мають країни Латинської Америки. Інвестиції пенсійних фондів Латинської Америки в інфраструктуру складають залежно від країни від 0,8 до 3,5 % ВВП, у портфелях фондів Бразилії та Колумбії такі активи займають приблизно 20 %, у Чилі і Перу – близько 10 %. (див.табл.1). Пенсійні фонди та фонди взаємних інвестицій в Бразилії та Південній Африці також мають у розпорядженні значні активи. Так, активи, що знаходяться в управлінні пенсійних фондів Бразилії в 2010 р. склали 340 млрд. дол. США, Південної Африки відповідно – 168 млрд.дол. США [5].

В ході дослідження встановлено, що з 2000 р. відсоток інфраструктурних проектів у портфелях пенсійних фондів розвинених

країн збільшився в кілька разів і складає близько 400 млрд дол. США. Зростання зацікавленості до інвестування в інфраструктурні проекти з боку пенсійних фондів пояснюється, насамперед, тривалим терміном інвестування, захищеністю інфраструктурних проектів від інфляції і конкуренції, низьким рівнем дефолту проектних компаній. Як свідчать дані таблиці 2 інвестування в інфраструктурні проекти для найбільших пенсійних фондів зарубіжних країн стало одним з найбільш популярних способів вкладання коштів.

Таблиця 1

Інвестиції пенсійних фондів в країнах, що розвивається у 2010 р. [5]

Країна	Активи в управлінні пенсійних фондів, млрд. дол. США	Інфраструктурні активи млрд.дол. США. / (%)	Основні інструменти
Бразилія	340	1 (0.3%)	Інфраструктурна компанія, фонди прямих інвестицій (FIPs)
Чилі	135	2 (1.5%)	Інфраструктурні облігації
Колумбія	51.7	0.6 (1.2 %)	Прямі інвестиції, інфраструктурні облігації
Мексика	112.1	3.7 (3.3 %)	Структуровані продукти
Перу	24.6	0.9 (3.7 %)	Інфраструктурні облігації, фонди прямих інвестицій
Південна Африка	160	6.4 (4%)	Інфраструктурні облігації, фонди прямих інвестицій
Китай	168		Інфраструктурні трасти

Слід нагадати, що завжди, вкладення пенсійних коштів в інфраструктурні проекти здійснювалися за допомогою купівлі нерухомості і паїв інвестиційних фондів. З появою інфраструктурних облігацій, вкладення пенсійних коштів в інфраструктурні проекти почали здійснюватися, в основному, за допомогою купівлі акцій і облігацій, як на фондовій біржі, так і прямо. Найбільш активними інвесторами є пенсійні фонди Англії, Австралії, Канади та Данії, які мають частку вкладень в інфраструктурні проекти від 5 до 23% вартості активів, у той час як середня частка вкладень в інфраструктуру в світі коливається близько 3% (див.табл.2). Аналіз структури активів пенсійних фондів показав, що 47% пенсійних фондів вкладали кошти в акції інфраструктурних компаній; 43% – в інфраструктурні проекти через фонди Private Equity; 10% – в інфраструктурні проекти прямо [5]. Найбільший пенсійний фонд CalPERS вкладає в інфраструктуру близько 3% своїх активів, а датський APG – близько 2%. Канадський OMERS з 2000 р. вклав близько 5 млрд дол. США. У США фонд MPERS збільшив частку вкладень в інфраструктуру з 4% до 5%. Інші найбільші інвестори – це US Washington State Pension Plan, US Alaska Permanent Fund Corporation, US Oregon PERD, Danish ATP and

PKA, Dutch PGGM, Finnish VER, Swedish AP3, Canadian Pension Plan (CPP), Irish NPRF [5].

Слід зауважити, що в таблиці відсутні дані про активи найбільших американських пенсійних фондів, зокрема, California Public Employees' Retirement System (CalPERS) з активами 239,1 млрд. дол. США на початок 2011 р.

Активними інвесторами в об'єкти інфраструктури виступають фонди національного добробуту. Найбільшими з них є фонд Абу-Дабі (Abu Dhabi Investment Authority), фонди Сінгапуру (Інвестиційна корпорація уряду Сінгапуру), у яких інвестиції в інфраструктуру становлять 10% від обсягу їхніх активів. Частина фондів США та Канади також відзначаються активністю в інфраструктурних галузях, з обсягом інвестицій у ці галузі 12-15,4 % від загальних активів [6].

Таблиця 2

Інфраструктурні інвестиції найбільших пенсійних фондів на кінець 2010 р. [5]

Назва фонду	Країна	Загальна сума активів, млн. дол. США	Інфраструктурні інвестиції, в % від загальної суми активів
ABP	Нідерланди	312 257	0.3
GEPF	ПАР	138 572	0.3
CPPIB	Канада	136 039	6.8
PFZW	Нідерланди	131 780	2.0
OTPP	Канада	101 655	9.3
Previ	Бразилія	88 847	13.5
Future Fund	Австралія	65 824	4.1
OMERS	Канада	52 385	15.5
USS	Велика Британія	48 889	2.9
AFP Provida Chile	Чилі	40 474	1.5
AustralianSuper	Австралія	33 800	11.8
AP-4	Швеція	29 560	9.0
UniSuper	Австралія	25 676	4.4
Afore Bancomer Mexico	Мексика	16 430	2.6
Sunsuper	Австралія	15 782	4.5
Superannuation Fund	Нова Зеландія	11 162	9.9
AFP Horizonte-Columbia	Колумбія	7 930	11.5
AFP Horizonte-Peru	Перу	7 162	10.7
CAJA MADRID	Іспанія	5 400	0.9
Banco BPI	Португалія	3 114	20.0
Endesa	Іспанія	2 082	13.4

Ще одна тенденція, на яку необхідно звернути увагу, це об'єднання окремих пенсійних фондів і довгострокових інвесторів США та Європи для створення спільних компаній з метою придбання великих інфраструктурних активів, спільного інвестування в інфраструктуру та

обміну досвідом. Так, Національна Асоціація пенсійних фондів Великої Британії збирається запустити інфраструктурну платформу, через яку учасники роблять відрахування в об'єднаний фонд для інвестування в інфраструктуру країни. Тобто поступово інвестиції пенсійних фондів приймають міжнародний характер, оскільки внутрішніх ресурсів не вистачає, особливо для великих проектів, та з метою диверсифікувати свої активи. Особливо активно шукають інвестиційні можливості за кордоном у сфері інфраструктури австралійські та канадські пенсійні фонди.

Страхові компанії також зацікавлені в інвестуванні інфраструктурних проектів, зокрема енергетичних. Наприклад, німецька страхова компанія Munich Re оголосила про плани інвестування 2,5 млрд євро в короткостроковій перспективі в енергетичну інфраструктуру. Американська страхова компанія Metlife, за даними 2012 р., інвестувала близько 2,2 млрд дол. США в «зелену» енергетику [7].

Заслуговують на увагу інструменти, які використовують інституційні інвестори для фінансування інфраструктурних проектів. Так, у Чилі пенсійні фонди фінансують інфраструктурні проекти за допомогою скуповування інфраструктурних облігацій за страховою гарантією, у Перу – через колективні трастові структури, у Бразилії – через спільно створені інфраструктурні компанії. Слід зауважити, що пенсійні фонди широко використовують облігації для фінансування об'єктів інфраструктури. Саме облігації стали основним борговим інструментом в портфелях пенсійних фондів.

Висновки. Дослідження світового досвіду показало, що загальні активи інституційних інвесторів постійно зростають, що свідчить про їх ефективну діяльність на фінансовому ринку. Залучення потенціалу інституційних інвесторів дозволяє вирішувати проблему залучення «довгих» грошей під низьку процентну ставку в економіку країни. Кошти цих інститутів в багатьох країнах стали значним інвестиційним ресурсом для реалізації довгострокових та капіталомістких проектів. Зростання активів інституційних інвесторів позитивно впливає на розвиток фондового ринку. Інституційні інвестори знижують залежність від банківської системи, на яку припадає основний удар при фінансових кризах, а, отже, роблять фінансову систему більш стабільною.

Надання можливості інституційним інвесторам для довгострокового інвестування в проекти європейської інфраструктури стало найважливішою умовою для забезпечення економічного зростання та створення нових робочих місць.

Незважаючи на світову фінансову кризу, активи інституційних інвесторів будуть збільшуватися, особливо в країнах, де пенсійні фонди та страхові компанії поки що недостатньо представлені. Саме економіки країн, що розвиваються, мають найбільший потенціал розвитку сектора інституційних інвесторів. Зростання активів пенсійних фондів у цих країнах залежить від політичного вибору пенсійної системи та визначення каналів фондування.

Разом з тим, необхідно враховувати, що при фінансуванні інфраструктурних проектів існує ряд характерних ризиків, до яких інституційні інвестори більш чутливі, ніж держава. Ці ризики роблять такі вкладення для інституційних інвесторів менш привабливими: по-перше, це ринковий ризик: як правило, вкладення в акції на фондовому ринку вигідніше, ніж кредитування інфраструктурних проектів; по-друге, це ризик ліквідності: довгострокові інфраструктурні активи менш ліквідні. Вкладаючи в довгострокові проекти, інвестори, певною мірою, позбавляють себе можливості інвестувати в інші проекти і швидко змінювати інвестиційні рішення в залежності від стану ринку. По-третє, це ризик непрозорості та складності проектів, оскільки визначення справедливої вартості активу або проекту є складним як для покупця, так і для продавця.

В Україні приватні інвестиції в інфраструктуру не зможуть повністю замінити скорочення державного фінансування. Однак приватне фінансування, особливо за участю інституційних інвесторів, може значно полегшити проблему довгострокових інвестицій. Інституційні інвестори, такі як пенсійні фонди, страхові компанії та суверенні фонди добробуту можуть стати активними інвесторами в довгострокові капіталомісткі проекти, оскільки життєвий цикл інфраструктурних проектів відповідає довгостроковій стратегії їх зобов'язань.

Уряду України необхідно освоювати нові інноваційні джерела фінансування, як це вже роблять в багатьох країнах, які завдяки покращенню макроекономічного середовища змогли мобілізувати фінансування з різних джерел, виходячи, наприклад, на ринки капіталу та використовуючи різні фінансові інструменти, такі як інфраструктурні облігації.

Потенційними інститутами мобілізації довгострокових ресурсів для фінансування проектів розвитку в Україні можуть стати інституційні інвестори: страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, інститути спільного інвестування.

В Україні потрібно розвивати недержавне пенсійне страхування та активно працювати з пенсійними фондами, стимулювати внутрішні та іноземні інвестиції в довгострокові інвестиційні проекти, які необхідно структурувати в привабливій для інвесторів формі.

Для впровадження альтернативних довгострокових джерел фінансування інфраструктурних проектів в Україні необхідно державі та бізнесу виробити прийнятну модель, яка дозволить узгодити довгостроковий характер інфраструктурних проектів з довгостроковими пасивами пенсійних фондів та страхових компаній.

Список використаних джерел

1. Електронний ресурс: http://www.mckinsey.com/insights/engineering_construction/mark_wiseman

2. Бриггем Юджин, Гапенски Луис. Финансовый менеджмент. – Спб.: «Экономическая школа». 1997; Уильям Ф. Шарп, Гордон Дж. Александер, Джеффри В. Бэйли. Инвестиции. – М./ ИНФРА-М. 1998.; Дж. К. Ван Хорн. Основы управления финансами. – М. /Финансы и статистика, 1996.; Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов. – М. / Олимп-Бизнес. 1997.

3. The Role of Banks, Equity Markets and Institutional Investors in long-term financing for growth and development [Электронный ресурс] – <http://www.oecd.org/finance/private-pensions/G20reportLTFinancingForGrowthRussianPresidency2013.pdf>.

4. Trends in Large Pension Fund Investment in Infrastructure. OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions. 2012. No.29.

5. OECD. The Role of Banks, Equity markets and Institutional Investors in long-term financing for growth and development. February 2013. P. 26.

6. The world's 300 largest pension funds – year end 2011 //Towers Watson. – 2012. – Mode of access:

<http://www.towerswatson.com/en/Insights/IC-Types/Survey-Research-Results/2012/09/the-worlds-300-largest-pension-funds-year-end-2011>. – Date of access: 15.04.2013.

7. OECD. The Role of Institutional Investors in Financing Clean Energy / С. Kaminker, F. Stewart. 2012. P. 18.

Овчарова Л.П.

научный сотрудник Академии финансового управления,

Бодеко В.П.

мл.научный сотрудник Центра исследований

научно-технического потенциала и истории науки им. Г.М.Доброва

ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ И ИСТОЧНИКИ ФИНАНСИРОВАНИЯ ИНФРАСТРУКТУРНЫХ ПРОЕКТОВ

Мировой экономический кризис оказал серьезное влияние на роль традиционных инвесторов инфраструктурных проектов. С одной стороны, проблемы, связанные с состоянием государственных финансов сдерживают финансирование инфраструктуры за счет государственных средств, с другой стороны, банки в настоящее время не способны предоставлять долгосрочное финансирование по приемлемым ставкам. Такие условия привели к активизации поиска иных путей и инновационных подходов к финансированию развития инфраструктуры.

В статье обобщен мировой опыт и практика финансирования объектов инфраструктуры, выявлены перспективы привлечения средств институциональных инвесторов для модернизации и строительства инфраструктурных объектов, определены возможности использования инфраструктурных облигаций для активизации инвестиционного процесса в Украине.

Ключевые слова: инфраструктура глобального инвестирования, страховые компании, негосударственные пенсионные фонды, финансовые посредники, институциональные инвесторы, финансовые ресурсы, финансовый рынок.

Lubov Ovcharova

research associate of Academy of Financial Management,

Vera Bodeko

*junior researcher of G.M. Dobrov Center for Scientific and Technological
Potential and Science History Studies*

PROSPECTIVE INSTRUMENTS AND SOURCES OF FINANCING OF INFRASTRUCTURAL PROJECTS

World economic crisis has influenced the role of traditional infrastructure investors. The problems associated with the increase of Sovereign debts restrict the financing from the governments. In the same time the decrease of banking possibilities to lend long-term finance on acceptable rates limit the banks' participation in infrastructure projects. The above mentioned difficulties motivate the World community to search new sources of long-term finance to bridge the current gap in sphere of infrastructure development.

The paper summarized the world experience and practice of financing infrastructure objects, identified prospects to raise funds of institutional investors for modernization and construction of infrastructure projects, defined the possibility of using infrastructure bonds to intensify the investment process in Ukraine.

Keywords: financial intermediaries, institutional investors, financial resources, financial market, global infrastructure investment, insurance companies, pension funds, financing of the investment projects.

Погребняк А.Ю.

асистент НТУУ «КПІ»

Кушик І.Л.

студентка НТУУ «КПІ»

АНАЛІЗ МЕТОДИК ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Стаття містить відомості про методики оцінки фінансового стану підприємств. Наведені трактування фінансового стану у різних науковців. Фінансовий стан підприємства дозволяє оцінити стійкість підприємства на ринку. Проаналізовано сильні та слабкі сторони кожного методу. Основною метою проведення аналізу підприємства є пошук шляхів підвищення рентабельності виробництва та зміцнення становища підприємства на ринку. Для оцінки фінансового стану використовують формалізовані (включають ті, що направлені на використання жорстких процедур) та неформалізовані (описують аналітичні процедури на логічному рівні, без використання жорстких процедур) методи. Формалізовані методи В даній роботі проаналізовано такі формалізовані